

# AENMERCKINGHE.

**O** Macnde Weetliebende Verstanden het beginsel ende oorspronck bande  
 uptnemenste Schilder-Const enichsints te ontdecken / eer dat ick de  
 Loffbaer Oeffeninge der ober-bliogende Geesten geruchtbaer maecte.  
 Soo heb ick goet ghebonden hier voór oogen te stellen hoe dat **PICTURA**  
 haer eerste Scheppinghe heeft ghecregen upt een ydel schaduwte voór-  
 comende door het helle licht der Sonnen / den Schijn des viers ofte Claerheyt des  
 waters / want ghelijck de verscheptentheyt der thoonen in het loffelijck Muspck /  
 is ghebozen op den Aenbeldt door het gheluyt der hamer-slagghen / de letteren  
 (die de fondamenten der Lees ende Schryf-const sijn / ende door wiens gebruyck  
 de Eculwigheyt der memorie wordt onderhouden) sijn ghebonden in Egypten / Diodorus  
lib. 1.  
 die haer begin hebben upt den onloop der sterren en hemel-teekenen: Andere seg-  
 ghen upt de vrende ghesichten der Egyptische heesten die verschepte sinnen des  
 ghemoets upbelden. De Edele Druck-Const schijnt haren oorspronck te hebben  
 upt de schoone vanden beucke-boom waer upt eenen Laurens de Colter was sij- Adrian.  
Lun.  
Batau.  
pag. 255.  
cap. 17.  
 dende eenighe verkeerde letters die hy daer naer op papier wist te drucken. De  
 Geometrie (ghelijck Herodotus in sijn 2. Boeck verhaelt) heeft oock in Egypten  
 haer begin ghenomen door de menichte des waters die daer d'een jaer meer/  
 d'ander jaer min is te sien / waer upt sy oordeelen oft de vruchten in dat jaer veel  
 oft luttel sullen wesen. Oock eenen Egyptenaer voelt sijnen natuer tot blijchap/  
 droefheyt/rust/ doest oft honger ghenegen met het op en asgaen vanden Pyl/waer  
 upt de Geometrie eerst is gebonden. Het vier is by eenen Sone van Ciles gebon-  
 den in een kep/gelijck 't selve daer noch inne te binden is. Plinius seyt dat 't selve  
 eerst ghebonden is van sommige Heyders / de welcke (als hun steenen oft keyen  
 waren ontbrekende) het vier hebben ghebonden upt verschepte boomen / als  
 Moerbeie / Laurier ende Veil boomen: En ghelijck het hout door het vier wordt  
 verniet / wisten sy door den steet ende hert vryben bande voorsz. boomen vier  
 voorsz te doen comen. Ende meer andere (te lanck om te verhalen) Soo ist dat  
 Pictura oock haer wesen ende aert heeft opgenomen upt een een enckel schaduwte/  
 als wanneer den herder Philocles in het sant de schaduwte sach van sijn schapen  
 door het licht der Sonnen / die hy blijtichlijck wist af te teekenen / waer door de  
 Teeken-const (als zijnde siel van Pictura ende de verben het lichaem) wezdt ghe-  
 bozen. Naer het segghen van Quintilianus: Niemand en moet hem verwonderen  
 dat soo grooten Const is ghesproten upt een schaduwte (die in haer selben Niet  
 en is) aengesien wy altemael voorsz comen van sijn der aerden op dat wy ons  
 selben souden leeren kennen / oymoeidigh leven / ende salich sterben / want ons  
 lichaem (dat soo delicaet wordt opgehoert) wederom in sijn en buylicheyt moet  
 vergaen / daerom behoorden wy wel met reden de Hemelsche dinghen meer te  
 beminnen als te trachten naer de ydelheyt des werelts: ick segghe ydelheyt/  
 door dien alle dinghen (behalven Godt te beminnen) maer ydelheyt en is. En  
 dit claerder te bewijzen sult bevinden datter geen Const soo eel oft vermaert en is/  
 oft de selve comen altemael voorsz van Niet. Het Muspck upt een ydel geclanch

ende:



Ouid.  
lib. 3.

ende *Pictura* uyt een verganckelijcke schadutwe die nochtans de bloem is van alle Consten / waer op wel te pas comt de fabel van *Narcissus*, den welken (zijnde op de jacht) seer dapperlijck werdt vervolght vande *Nymph Echo*, die eerst een schoon jonghe *Maghet* was / ende nu eenen bliegenden galin.

Een lijveloose stem die nievers en wilt schuylen  
Als in het eenfaem wout, in bosch en diepe kuylen  
Oft by het hoogh gebou daer sy de woorden breckt  
Die eenich menschen tongh ontrent haer wooningh spreckt.

Plin.  
lib. 35.  
cap. 12.

Ende verliëbende op sijn eyghen schadutwe (die hy in een claer Fonteyn oft Springhbron was siende) is van droefheyt ghestorven / ghelijck den blinden *Tiresias* aen *Liriope* sijn Moeder voorsept hadde / ende is berandert in een bloem / waerom de bloem aen *Pictura* niet qualijck en wordt toegheepgent / ter wijlen het water (uptheldende de schadutwe van *Narcissus*) de oorsaeck was van sijn liefde ende doot: zijnde een recht voorszeldt datmen soo licht sijn sinnelijckheyt niet en behoorde te volghen / en datmen dooz opgeblasen behagen tot sijn selff een ander niet en behoorden te verachten. *Plinius* verhaelt oock dat de Dochtee van eenen Potbacker (verlieft zijnde op eenen Jongelingh) den omtreck van sijn tronie met een swerte cole seer aerdich wijs af te trecken / de welke dooz het keers-licht haer schadutwe gaf op den muur om altydt sijn ghedaente voorsz oogen te hebben / soo dat dooz de dyp voorszballen eenichsints waerschijnelijck ran behoont worden dat *Pictura* haren voorszponck heeft uyt een schadutwe des viers water oft licht der Sonnen / ende vervolgens sou de Schildyp geteelt wesen van dyp Vaders / te weten: *Phœbus*, *Neptunus*, ende *Vulcanus*.

De Edele *Pictur*' (die suyver is en teer  
En treckt uyt niemants schad' haer hooch verheven eer,  
Al terght sy den Natuer, den jever wint haer gunst  
Wanneer alleen ontbreckt het leven inde Cunst.  
Die den sichtbaren geest op de paneelen maelt  
En uyt een aertle verff met sacht pinceelen haelt,  
Iae schoon het Sonnen licht haer d'eerste voetsel gaf  
En 't flickerende vier trock hare schoonheyt af.  
En 't silver clare Nat ontfongh oock haeren aert  
Die in het levens schijn haer wesen openbaert  
Nochtans en vintmen niet dat jemandt schade lijf  
Als sy in dese dry haer spiegh'len gaet met vlijt.

Niemandt en sal my ghelieven te berispen om dat ick soo Edelen Const noeme een schadutwe ende de selve ghelijcke hy een bloem / wel wetende dat ons leven niet



niet anders en is als een weecke Veldt-bloem ende een wijckende schaduw.  
 Om voorzders upt te drucken waer upt den Naem van Schilder haer beginsel  
 oock is hebbende / dat can ick verhoonen upt den voorszeyden gheleerden Plinius, Plin.  
 seggende dat de Schilder spruyt vanden Naem: Schildt: want eertijts hadden lib. 35.  
 de Romeynen de manier/ dat/ alswanneer een Cloecke veldt-tocht was ghedaen/ cap. 30.  
 tot meerder loff ende eer vande Cloeckste Helden in hunne schilden werden af-  
 gebeldt hun vrome daden om soo te klimmen op den trap van meerder glorie. Als  
 Minerva te veldt trock wapende sy haer selven met Jupiters harnas/ ende nam op  
 haer schouderen synen schildt/ waer op de vrees ende verschriktheyt/ twist/ twee-  
 dracht ende ghekijs/ gramschap en furie / ende in't midden het hooft vande Gor-  
 gonne seer grouwelyck gheschildert waren. Dien treffelycken Poët Homerus ver-  
 haelt / dat op den schildt van Agamemnon was gheschildert een ghewoel van alle  
 weerdheyt / om soo den vbandt de blecke vrees des doodis aen te jaeghen. Op  
 den schildt van Perseus was het hooft van Medusa daer hy Atlas in eenen bergh  
 mede heeft doen herscheppen. Oock soo hadde Vulcanus eenen schildt gemaect  
 vooz Achilles met dupsent derley versieringhen / te weten: hemel ende aerde/  
 de zee / den loop van Son en Maen ende die hemel-teeckens met alle de sterren.  
 Men leest dat de Schilder eertijts in sulcken weerde wert gehouden dat Candau-  
 les voortijts Coninck van Lidien rocht met ghewicht van goudt een Tafereel  
 geschildert van eenen Bularchus, alwaer den Crijgh der Magnetes in was upt-  
 gebeldt. Waer upt te gissen is dat dese Const wel van grooten ouderdom moet  
 wesen/ aengesien dat de voozverhaelde Schilder moet gheschildert sijn ten tijde  
 van Romulus, mitz hy was lebende als den voorszeyden Candaulus regneerde.  
 Wpders wil ick spreken; ick lees dat ontrent 200. jaer naer de Dilubie / Belus  
 Sone van Nemrot liet een veldt maecten / waer upt is ontstaen de Afgoderije.  
 De Tropische Vrouw Helena wist naer het beleggh van Tropaen met syn garen  
 in haer weef-werck af te helden den heelen crijgh vande batalien / bechtinghen  
 ende strjden tusschen de Grieken ende Tropaenen. Siet hoe aendachtelick dat  
 Virgilius schrijft in't eerste boeck der Aeneidos dat den Tropaen Eneas comende te  
 Carthago in eenen Tempel van Juno, een Schilder vont vande belegeringe van  
 Tropaen daer hy Priamus, Achilles ende veel andere naer 't leven gheschildert sagh/  
 dat hy de selve altemael daer upt wist te kennen / daer desen Achilles het doot  
 lichaem van Hector (om de mueren van Tropaen ghesleept hebbende) vercoopt  
 vooz een deel goudt / ende meer ander omstandicheyt/ al het gene soo aerdich ende  
 net gedaen was dat het Aneas sijn gemoet soo beweeghde dat de tranen upt sijn  
 oogen driggelden / ende sijn wangen beboechtrichden. Eyndelijck soo cammen upt  
 dit voorszeyden merckelijck bewijs genoech voelen dat de Schilder const wel van  
 groote cracht ende deught is: welcke Const voormaels by de Oude Romeynen  
 van niemant en mocht als van Edel Persoonen geoeffent worden / die onder de  
 slaefachtige Ambachten / handt-werckers oft onbyje Consten niet en mocht  
 gerekent sijn / gelyck nochtans de selve by plompe en onwetende Midas kinde-  
 ren hier te landt wel wordt geboeght by verachtelijcke ende grobe Ambachten/  
 daer de Const van Pictura by past gelyck eenen statweelen say op eenen ouden ver-  
 sleten doornaeyden ende volsapten mantel. Dese by Schilderconst (die de Su-  
 ster is vande lebende Poësie) heeft haer eerste wesen ghebat in Chaldeen vooz  
 Egypten



Egypten in Griecken, van daer te Room ende soo herwaerts ober is sy verbruyt  
geworden / gelijk ick voorders hier sal bewijzen met dese naerbolgende beersen  
spreekende vande Edele Teecken-Const / de boedster van alle wetenschappen/  
ende de ziel van Pictura.

## OP DE TEECKEN-CONST.

**T**'Is seker dat Natuer haer met den gheeft sal voeghen  
Wanneer in eenich dinck den mensch schept sijn ghenoeghen,  
Als sijnen gheeft met lust en jever is ghemenght  
Al t'geen hy maecken wilt, door arbeyt licht volbrenght.  
Ghelijck ick tot een preuff aen al de jeught sal thoonen  
Die in *Picturas* school als voester kinders woonen  
Hoe dat de edel Const wordt van Natuer versterckt  
Soo haest sy door 't ghesicht in jemants sinnen werckt.  
Dit sal u *Philocles* met rijper reden segghen  
En door Ervarentheyt ons breeder uyt can legghen  
Die eenen Herder was, en sijnde op het velt  
Heeft eenen vremden gheeft in sijn ghedacht ghespelt:  
Wanneer de gulde Son met haer goudt-geele straelen  
Quam op't ghewolde vee van sijne schaepen daelen,  
Soo sach hy op de aert daer door hun doncker schaey  
Het gen' hem in't ghemoet docht aenghenaem en fraey  
Die hy in't drooghe sant seer vlijtich af gongh meten  
Waer door hy quam den gront der Teecken-const te weten  
Des' proeff beviel hem soo dat hy van stonden aff  
Hem tot deel' nieuwe Const met grooten lust begaff.  
En *Phidias* daer naer (hier door gans aenghedreven)  
Heeft hem tot Teecken-const oock neerstich gaen begeven  
En alles wat hy sach wert van hem soo ghevat  
Dat hy heeft voor de jeught vergaert veel rijcken schar

Van



Van cloecke Teeckeningh, Omtrecken Meesterachtich  
 Seer snel, soet, eel en fraey, suyver en wonder crachtich  
 Waer door dat *Gyges* oock werdt inden gheest verweckt  
 Die heeft door sijn verstant de Schilderconst ontdeckt,  
 En *Cleophas* de verff, waer med' dat werdt gheschapen  
 De Edele *Pictur'* om lusten uyt te rapen.

Soo was't dat dese Const haer eerste voetsel creegh  
 Waer door de tongh vol nijdt van *Momus* schandich sweegh,  
 En fiet door eene schaey is alles voorts ghecomen  
 Een schaey die heeft alleen del' gaven aengenomen,  
 De Constighe Schildry een schay heeft voorts ghebracht  
 Die Coninck, Keyser, Prins bemint en t'hoochsten acht.  
 Ist wonder; aenghesien dat 'tgen' noot was voor desen  
 Gheschapen is van niet, uyt niet eerst creegh sijn wesen,  
 Eer dat de wereltd stont, eer jet sijn selven sach  
 En dat (al watter is) in eenen *Chaos* lach  
 Eer datmen cost ghesien eenich volmaeckt ghewemel  
 Eer dat den reghen seegh van boven uyt den Hemel,  
 Soo heeft den grooten Godt naer sijnen wil en wensch  
 Geschapen d'aert van niet, van slijm gemaect den mensch,  
*Pictura* van een schaey, diemen soo fiet beminnen,  
 Waer op den Mensch soo vast stelt al sijn ydel sinnen,  
 Al 'tgen' de wereltd ons stets prijst soo vlijtich aen  
 Is maer een schaey en sal ghelijck een schaey vergaen.  
 Daerom ghy jonghe jeught, die neerstich soeckt te leeren  
 De gronden van *Pictur'* wilt met de schaey verkeerē:  
 Leert dat del' diepe Const maer enckel schaey en is  
 Maeckt datse niet en streckt tot t'ziels bederffenis.  
 Wilt u in't teeckenen altijd verstandich draghen  
 En in d'onnutticheydt en schept geen vuyl behaghen  
 Dat ghy niet naer en boetst litmaten naeckt ontdeckt  
 Waer uyt een suyver oogh onsuiver lusten treckt:



Want wee hun die de oogh van suyver zielen quellen  
Met hen Figuren hier en daer te naeck te stellen.

Leert dan van jonghs af aen bestieren uwe handt

In Const met deught ghemenght, soo schouwt ghy veele schant.  
En op dat ghy het Mergh der Consten uyt sout florpen  
Soo mooght ghy nimmer U aen traegheyt onderworpen

Want traegheyt is de Moer van alle sondich quaet

Voedster van d'arremoy en ondeughts giftich saet.

Sijt inde Teecken-const eerst wel oprecht ervaren

Soo sal u cloeck verstant veel Edel Consten baren :

Eerst alles op sijn maet, en naer den reghel stelt

Eer dat ghy met Pinceel gaet toetsen eenich Belt

Want die gheen vaste handt en heeft van Teeckeninghen

Can selden fraey Schildry volmaeckt ten voorschijn bringhen

Soo dient van jeder een gheprent in sijn ghemoet

Dat vaste Teeckeningh alleen *Picturam* voet.

Hoe menigh schoon Schildry, die u schijnt aen te spreken

Waer in men siet de Const van teeckenen ontbreken

Hier sietmen eenen arm, oft handen veel te stijf

Een been ghestropieert, te groot oft cleyn van lijf:

Lichaemen hier en daer die staen te crom en hellen

En alles by ghebreck van niet te connen stellen,

Soo dat de Teecken-const is 't lichaem van *Pictur*

En hare ziel alleen den omtreck der Figuer

En haer ghesteltenis des gheest, en tweede leven

Wordr vande Verf alleen aen d'eel Schildry ghegeven.

De oeffeningh daer van die opent het verstant

En maect het werck vermaert en seldsaem t'alle cant,

Daerom wanneer ghy wilt u in des' Const vercloecken

En al haer werenschap gaet neerstich onderfoecken

Soo salmen u voor eerst voor geven een Ovael

Oft om-treck van een Ey dat recht is en egael,

Als



Als uwen A. B. C. en als ghy dat sult weten  
 Soo salmen u daer naer ontdecken meer secreten,  
 En voorts een oor oft neus, een oog, voet oft een been  
 Het gen' ten lesten compt met t'lichaem over een.  
 Nempt cryt, cool, enck en pen, en wilt met stille sinnen  
 Op blauw oft wit papier des' Const dan gaen beginnen  
 Waer in de gratien te sien sijn vanden gheest  
 Die altydt t'fondament der Consten is gheweest:  
 Leert reuselen met cryt, leert mette penne trecken  
 Soo sult ghy uwe jeught tot meerder vreught verwecken,  
 Teeckent, arseert, en wast, naer Print oft schoon Schildry  
 Naer 'lleven uyt den gheest oft naer boetseerdery,  
 Let op u Muskels wel in't hoogen, diepen, schaeyen,  
 Dat can u teeckeningh met groote Const verfraeyen  
 En in de Cleedingh oock u hoochfels wel bewaert  
 Spaert wel u ploykens uyt, soo gheeft ghy't cloecken aert,  
 Geen Printen door en treckt, dat uwe const doet lieghen  
 En wilt met ruyten oock u selven niet bedrieghen,  
 Soo sult ghy dan in't lest gheraecken op den trap  
 Van des' seer edel Const, en meerder wetenschap.  
 Beneersticht uwen lust, en leert hoe lancks hoe liever  
 En nimmermeer en laet verslappen uwen jever  
 Soo sult ghy meer en meer krijghen *Picturas* jonst  
 Ghelijck als *Zeuxis* ded' door sijn begaefde const.  
 Die eenen wijngaert had soo aerdichlijck gheschildert  
 De druyven soo bifaert, de tacken soo verwildert  
 Soo levendich naer Const, soo aengenaem voor d'oogh  
 Dat hy het pluym ghediert des lochts daer door bedroogh,  
*Parafus* daer by, die ded' door Const verschijnen  
 Op eenen blooten muer twee groote groen gordijnen  
 Die *Zeuxis* schuyven wou, maer selfs bedroghen viel  
 Soo dat *Parafus* Const de grootste eer behiel.

In



In fin de Teecken-const, waer uyt de Consten spruyten  
 Die can het fundament van alle Const ontsluyten,  
 Wat Ampten datter sijn die't teecken en verstaen  
 De ander Ampten al in Const te boven gaen.  
 Belthouwers, Musiciens, Smeders, Astrologanten  
 Plaetsnijders, Inseigneurs, Slijpers van Diamanten  
 En alderhande Soort van eenich edel werck  
 Die niet op Teecken-const en nemen ooggh ghemerck  
 Die connen in hun Const oprecht niet sijn ervaren  
 Want d'edel Teeckeningh moet alle Consten baren.  
 Nempt uwen tijdt wel waer, en oock besteedt hem wel  
 Soo wordt ghy eens op't lest *Picturas* Med'ghesel.

### Tot Loff vande Edel

## VRYSCHILDER-CONST.

**S**Wijght Smeders weynich stil met u seer hert gheclap  
 Treckt d'yser uyt het vier en hout u hamers op,  
 Op dat *Pictur*' haer Const met diep en stille sinnen  
 Eens mach op't gladt pinneel met aerdicheyt beginnen  
 Die door haer soete Const een jeder overtreft  
 En hare Edelheydt boven de Const verheft.  
 Schoon de Beldthouwers al en geestighe Boetseerders  
 Borduerders vol verstant, Bouwmeesters en Stoffeers  
 Voeghen hen Const hier by en willen wesen een  
*Pictura* boven al die heeft den loff alleen  
 Alleen spant Sy de Croon, Sy is te eel geboren  
 Daerom heeft sy altijd de eenicheydt vercoren  
 Om met een rijp ghedacht en onbecommert hert  
 De vruchten van't verstant te Schilderen op bert.

GHE.



# G H E S A N G H

STEMME:

*Si janois les Cheueuz blond, &c.*

**G**eeft-rijcke jeught hoort met vlijt  
Hoe de Schilders sijn verheven

Op dat ghy den schoonen tijt

Met neerstigheydt bemint

En foodanich eer verdient

Als die dese Const bedrijft

Maeckt dat ghy onsterflijk blijft.

De snijders in het Houdt, jn Marber oft Ivoor

Die sijn oock heel vermaert de ganse wereldt door

Die door hun wijs vernuft de menschen connen gheven

Een werck het gen' ghelijckt te wesen d'eyghen leven

Maer moet noch even wel uyt *Paris* oordeel gaen

Alsmen het selve werck op het paneel fiet staen

Dat hem daer soo verheft, en schijnt u aen te spreken

Nochtans en voeldet niet, dat sijn de Schilders treken.

't Vry peysende ghedacht heeft wonder cloeckheydt in

Als't maer en jventeert naer jeders hert en sin.

Men fiet op eenen doeck veel werckelijcke boetsen

Seer lieflijk af-ghemaelt 't gen' de pinceel can toetsen

Daerom gheeft *Pallas* selff des' Const den hooghsten prijs

Om dat haer weerdigheydt gheacht wordt naer den eys.

**T**<sup>2.</sup>Is geen Ampt de Schilders Const

Die den Eeldom can bederven

Want den Eeldom meest bejonst

En begaeft d'Eel Pinceel

Als haer werck op het pineel

Cloeck naer Const wordt afghemaelt

Daer Conineck en Prins naer taelt.

*Pictura*



*Pictura* die begint, den Esel is ghestelt  
 En haer pallet ghemaect tot een seer Conftich belt:  
 Sy nempt een swerte cool en geeft de cloeckste trecken  
 Om door het facht pinceel met verven te bedecken  
 En tempert voor het eerst naer haeren eyghen fin  
 Wat Loot-wit of Seruys, en daer wat Ocker in  
 Een weynich Fermilioen, en weet dat soo te strijcken  
 Dat sy daer med' t'recht vlees en leven doet ghelijcken.  
 Hoe swierich staet dat werck vol schoon Poëtery  
 Seer aardigh naer de Conft gheployt de drappery,  
 Bifaert, cloeck, en seer mals, gheschetst heel naer het leven  
 Gehooght en uyt ghediept, gheschommelt en verdreven,  
 Seer net op sijnen dach, een geestich wederlicht  
 Plaisant in het verschiet, vermaeck'lijk in't ghesicht.

3.  
**H**oe aardichlijk en bifaert  
 Hoe eel en gheestich naer t'leven,  
 Met wat eenen cloecken aert  
 Wordt dese Conft ghetrefst  
 Die haer soo wonder verheft  
 Met een rijpsinnich verstandt  
 't Comt al vande Schilders handt.

Men siet hier in dit stuck *Nafonis* cloeck verstant  
 Soo dat haer rijpe Conft de schoenste croone spant  
*Pictura* heerft alleen boven de seven Conften  
 En wint door haere cracht Coninckx en Keyfers jonsten  
 En hebben Pausen niet ghestelt hun hert en sin  
 Op *Michiel Angelo* en *Raphael Vrbin*?  
*Apelles* had de jonst alleen van *Alexander*  
*Frans Floris*, *Ian van Eyck*, *Holbeen* en noch meer ander  
 Die hebben g'hadt de jonst van menich Potentaet  
 Om dat des' Rijcke conft boven al d'ander gaet

Van

Van D  
 Freer  
 In  
 To

De  
 Den  
 V  
 B  
 Mabe  
 Breng  
 Bl  
 M  
 Mich  
 De F  
 F  
 Sij



*Van Dyck* in Engelandt, en *Rubbens* oock in Spangien  
*Freer Segers* den blommist by Princen van Oraignen  
 In Duyts-landt *Aldegraeff*, daer sal de snelle faem  
 Tot inder eeuwigheydt verbreyden hunnen Naem.

4.

**E** Del Schilders cloeck van gheeft  
 Die by Keyfers, Coninck, Princen  
 Sijt verheven om ter meest  
 Door uwe wetenschap  
 Die besit den hoochsten trap  
 Van hun liefde jonst en eer  
 Die u maecken eenen Heer.

Waer is nu d'oude Const vanden Atthensen *Demon*  
*Melanthus Phidias*, *Antitodus* en *Abron*  
 De Wercken van *Carats*, van *Sandro Bellicello*  
 Den wond'ren *Titiaen*, en oock van *Bandinello*  
 Van *Guido Bolloneis*, *Cleanthes*, *Tinturet*  
*Bassan* en *Pollidor*, *Quintijn Messys* den *Smet*.  
*Mabeus*, *Herri de Bles*, en *Rogier vander VVeyden*  
*Breugel*, *Merten van Cleef*, *Franck* en *Lucas van leyden*  
*Blommaert* en *VWillem Kaey*, *Spranger* en *Ieroon Bos*  
*Mostaert* en *Hans de Vries*, *Grimmer*, *Marten de Vos*  
*Michiel Coxi*, van *Oort*, *Vadder* en *Lenaert Bramer*  
 De *Backer Pauwels Bril*, van *Aken*, *Elfenhamer*  
*Frans Floris* en *Verbeeck*, *Octavo Venus* oock  
 Sijn met den snellen tijdt te saem vergaen als roock.

5.

**I**s het wonder dat den Mensch  
 Des' Const bemint om haer gaven  
 Was't oock niet den wil en wensch  
 Van Godts Moeder en Maeght  
 Die des' Const soo heeft behaeght  
 Dat haer *LUCAS* met pinceel  
 Heeft gheschildert op pinceel.

E

Dees



Dees Conſt heeft boven dit een liefelijck vermaeck  
 Den menſch ghebreckt daer in alleen maer ſijne ſpraeck  
 De beeftē, keucken goet, de nachten en de branden  
 De blommen en het fruyt, landtſchappen en waranden  
 Proſpect en metſelry, compartiment, ovael  
 Zee, water en Ruwien, grot, Kercken ende ſael  
 'T wordt al wat datter is naer 't leven uyt ghetrocken  
 En menich ſtaende werck de Menſchen aen can locken,  
 T'Is ſonder ſiel en ſmaeck, t'is ſonder reuck het cruyt  
 Al wercktmē deſe Conſt ſoo weſentlijcken uyt,  
 Maer speelt ſoo vlijtelijck in d'oogen vande menſchen.  
 Die dickwils van't pineel oft doeck de vruchten wenſchen,  
 Wie derft dan eenich Ampt ghelijcken aen del' Conſt  
 Die door haer edelheydt verwint een jeders jonſt.

6.

**L**UCAS Heylighen Patroon  
 Vande Schilders eel gheboren  
 Die beſit des Hemels thron  
 Wy hebben menich reys  
 U ghebeden om den Peys  
 Die nu met PICTURA leeft  
 En den krijgh verdreven heeft.

*Aurora Titans* Bruydt nu uyt den ſlaep ontweckt  
 En haer hel clær gheſicht voor deſe Conſt ontdeckt.  
 Sy pronckt ſeer liefelijck by *Thetis* hooge bergen  
 Beglinſtert vande Son, en comt de Schilders tergen.  
 Siet daer hoe dat *Pictur'* de ſchoone *Ceres* vleyt  
 En heeft een aerdich beldt tot haeren loff bereyt  
 Siet hoe de boomen ſtaen, en haer voor uyt verheffen  
 Van achter ſoet en flauw die deſe Conſt betreffen,  
 Iae *Flora* ſtaet verbaelt, *Pan* wilter inne gaen  
 En meynt ſelfs dat het leeft ſoo wel ſtaet het hem aen.

De



De beeftjens inde wey, Melck-meyſkens in prieelen  
 Fonteyn, beeck ende grot, Heyders, huys, en Casteelen  
 Een ſchoon verdreven locht, 't verſchiet ſoo ſoet en licht  
 Dat 't ſchier noyt en verſaedt des menſchen hel gheſicht.

7.

**S**iet 't blomghewas vlijtich aen  
 Met ſijn ghevlamde Coleuren  
 En 't gheboomt daer neven ſtaen  
 Het gen' de Conſt al doet  
 Oft van Natuer waer ghevoet  
 T'is door't pinceel naer gheboetſt  
 En alleen daer aff ghetoeft.

Den Schilder Conterfeyt den Menſch ſoo wonder naer  
 Oft hy het leven had en ſoo gheſchapen waer:  
 Maer d'oogh bedrogen valt hy is ſtaegh ſonder leven  
 Dat den Algever Godt hem maer alleen can gheven.  
 De bloem ſtaet op den doeck ſoo levendich in fleur  
 Het cruyt heel aengenaem en ſonder reuck oft geur  
 De vruchten op pineel ſoo geestich ſtaen en proncken  
 En ſchijnen voor de oogh u ſtadich toe te loncken  
 De druyf, peér, abricock, de appels krieck en noót  
 De pers, vis en het vlees, radijſen en caroot,  
 Den wijn vers in het glas, t'is wonder aen te mercken  
 Al ſijn ſy ſonder ſmaeck, het ſijn al Schilders wercken  
 Den Grooten Schilder Godt hier af is't Principael  
 Den Menſch alleen Copy, Godt weet het altemael.

8.

**G**odt die't al gheſchapen heeft  
 Den Hemel, Aert en de Menſchen  
 Die een jeder voetsel gheeft  
 En den Menſch in't verſtant  
 Sulcken Conſt en eer inplant  
 Om te Schild'ren naer den ſin  
 Maer ten heeft gheen leven in

E 2

HET